

LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN

Lisa Wellenius
Enheten för tillsyn
08-785 41 73

INSPEKTIONSRAPPORT

Datum
2012-02-07

Beteckning
203-2011-25309

TYRESÖ KOMMUN

Dnr 2012/KS 0013... 013

Rapport från inspektion hos Södertörns överförmyndar- nämnd den 28 och 29 september 2011

Sammanfattning

Länsstyrelsen har efter inspektionen funnit anledning att kritisera Överförmyndarnämnden på följande punkter:

- Lång handläggningstid rörande granskning av årsräkningar.
- Lång handläggningstid i fyra ärenden rörande anmälan om behov av ställföreträdare.
- Det saknas samtliga handlingar i tre ärenden.

Inledning

Länsstyrelsen granskade vid tillsynsbesöket slumpvis utvalda akter fördelade på 14 godmanskap, 15 förvaltare, 63 förmyndarskap och 12 ärenden angående anmälningar om behov av god man eller förvaltare. Länsstyrelsen granskade även handläggningstider i 85 ställföreträdarskap. Förteckning på granskade akter finns i bilaga till rapporten.

Efter aktgranskningen gick Länsstyrelsen tillsammans med Överförmyndarnämnden (nämnden) igenom de frågor som uppstått vid granskningen av akterna. Vid sammanträdet medverkade Lisa Wellenius och Lena Koepke Holmvall från Länsstyrelsen och Niklas Näslund, Agneta Billström, Fredrik Fahlander, Gilbert de Wendel och Peter Viridén från nämnden.

I den mån Länsstyrelsen fann anledning att kommentera nämndens handläggning av ärendena framgår detta nedan med hänvisning till aktuella aktnummer.

Aktgranskning med kritik

Handläggningstid granskning av årsräkningar

Nämnden berättade att 51 % av årsräkningarna för år 2010 hade granskats vid inspektionstillfället. Nämnden uppgav att de är medvetna om att detta är ett problem och att de arbetar aktivt för att minska handläggningstiderna.

Regeln i 7 § förvaltningslagen (1986:223) (FL) om snabb och enkel handläggning ska vara vägledande i samtliga ärenden hos överförmyndaren. En snabb handläggning hos överförmyndaren är av rättssäkerhetsskäl viktig för den

INSPEKTIONSRAPPORT

Datum
2012-02-07

Beteckning
203-2011-25309

enskilde som annars kan riskera att hans eller hennes personliga eller ekonomiska förhållanden försämrats. JO har i ett beslut (dnr 5172-2008) anfört följande.

Av utredningen framgår följande. Göran F. gav den 27 februari 2008 in en årsräkning avseende 2007 för granskning till överförmyndaren. Den 17 juli 2008 förelades Göran F. att inkomma med kompletteringar. Granskningen av årsräkningen var slutförd den 8 oktober 2008. Den tid som gick åt för att granska årsräkningen uppgick således till drygt sju månader. Föreläggande om att komplettera årsräkningen skickades först nästan fem månader efter det att årsräkningen hade getts in. Överförmyndaren kan enligt min bedömning inte undgå kritik för långsam handläggning av Göran F:s årsräkning.

Mot denna bakgrund är Länsstyrelsen kritisk till nämndens långa handläggningstider för granskning av årsräkningar. Länsstyrelsen ser dock positivt på nämndens åtgärder för att förbättra handläggningstiderna och kommer att följa upp att det gett resultat vid nästa tillsynsbesök.

Handläggningstid anmälan om behov av god man eller förvaltare

Länsstyrelsen granskade ärenden rörande anmälan om behov av god man eller förvaltare som var äldre än sex månader och där nämnden ännu inte hade ansökt om god man eller förvaltare hos tingsrätten. Vid granskningen noterades att ett antal ärenden hade inkommit för mellan ett till ett och halvt år sedan (akt nr 1044, 4303, 4169 och 1451). Nämnden framförde att handläggningstiderna delvis beror på svårigheter att rekrytera ställföreträdare och delvis på att en del av dessa ärenden blev liggande i samband med starten av den nya myndigheten.

Regeln i 7 § FL om snabb och enkel handläggning ska vara vägledande i samtliga ärenden hos överförmyndaren. En snabb handläggning hos överförmyndaren är av rättssäkerhetsskäl viktig för den enskilde som annars kan riskera att hans eller hennes personliga eller ekonomiska förhållanden försämrats. Länsstyrelsen anser att handläggningstiderna i dessa ärenden är alltför långa. Nämnden kan inte undgå kritik för sin handläggning i detta avseende.

Saknas handlingar i tre ärenden

Vid granskningen noterade Länsstyrelsen att det inte fanns några handlingar i tre akter (akt nr 156, 4130 och 4053). Ställföreträdarskapen var registrerade i ärendehanteringsprogrammet Wärna och det fanns handlingar registrerade i dagboken, men i den fysiska akten fanns det inga handlingar. Nämnden framförde att de avser att undersöka om handlingarna blivit kvar och finns arkiverade i den ansvariga kommunen.

Det är synnerligen viktigt att myndigheten har ordning på de handlingar som inkommit och upprättats i ett ärende. Länsstyrelsen är kritisk till nämndens hantering av dessa handlingar.

Övrig aktgranskning

Arvskifte

Vid granskningen av ett förmynderskap med akt nr 1524 noterade Länsstyrelsen att nämnden inte hade fattat något beslut angående godkännande av arvskifte (arvskiftet inkom sommaren 2009). Vid inspektionen uppmanade Länsstyrelsen nämnden att vidta åtgärd i ärendet (se 15 kap 5 § föräldrabalken (1949:381)(FB)).

Handläggningstid vid byte av god man

Vid granskningen av godmanskap med akt nr 2252 noterade Länsstyrelsen följande. Den 10 juni 2011 inkom ett meddelande om att gode mannen var häktad och att det behövdes en ny god man. Årsräkningen för år 2010 inkom i februari 2011 och granskades med anmärkning den 12 september 2011 (årsräkningen hade en differens på 50 000 kr). Nämnden har gett den gode mannen möjlighet att yttra sig angående anmärkningen, men denne har på grund av häktningen inte kunnat yttra sig. Den gode mannen har getts möjlighet att yttra sig angående entledigande. Ett åtagande från en tilltänkt god man inkom den 12 september 2011. Vid inspektionen påpekade Länsstyrelsen att det finns möjlighet för nämnden att fatta interimistiska beslut om entledigande och förordnande av god man (se 11 kap 18 och 20 §§ FB).

Förmynderskap

I ett förmynderskap med akt nr 1158 noterade Länsstyrelsen följande. Den ena förmyndarens underteckning saknades på ansökan om samtycke till pantsättning av barnets fastighet. Nämnden har samtyckt till pantsättningen och begärt att ärendet ska kompletteras med detta i efterhand. Någon komplettering har inte inkommit. Vid inspektionen framförde Länsstyrelsen att nämnden inte borde ha fattat beslut i frågan utan att begära yttrande från den andre förmyndaren (se 12 kap 12 § FB).

Befrielse från att inge redovisning

I ett förmynderskap med akt nr 4147 noterade Länsstyrelsen följande. Två barn är delägare i en bostadsrätt. Det finns en notering i dagboken från den 17 november 2010 där det står "förmynderskap, fast egendom, ej red". Nämnden har godkänt pantsättning av bostadsrätten den 28 december 2010. Den 3 maj 2011 begärde nämnden att förmyndarna skulle inge en förteckning. Förteckning ingavs kort därefter och granskades utan anmärkning. Der finns inget beslut i akten om att förmyndarna ska befrias från att inge redovisning.

Vid inspektionen betonade Länsstyrelsen att ett beslut om befrielse från att inge årsräkning ska dokumenteras i ett skriftligt beslut. I annat fall ska nämnden bevaka att årsräkningar inkommer i ärendet.

INSPEKTIONSRAPPORT

Datum
2012-02-07

Beteckning
203-2011-25309

Länsstyrelsen framförde även generellt att ett beslut om befrielse från att inge redovisning, som gäller tills vidare, bör omprövas emellanåt (se JO beslut den 15 november 2005 med diarienummer 3874-2005).

Övriga frågor

Den 1 januari 2011 gick överförmyndarverksamheterna från Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nynäshamn och Tyresö kommun ihop till en gemensam överförmyndarnämnd.

Den gemensamma överförmyndarnämnden består av en ordinarie nämndledamot och en ersättare från vardera kommunen. Alla ledamöter i nämnden har blivit erbjudna att gå SKL:s utbildning för nya överförmyndare/nämndledamöter, en del av ledamöterna hade dock inte möjlighet att närvara.

Enhetschef Niklas Näslund berättade om den nya organisationen. Nämnden är den tredje största överförmyndarverksamheten i landet. Nämnden har 15 anställda (en enhetschef, en förvaltningsjurist, fyra assistenter och nio handläggare). En stor del av den tidigare personalen har följt med till den nya organisationen.

I början av år 2011 hade verksamheten en del problem att komma igång, då ärendehanteringsprogrammet, Wärna, inte fungerade samt arkivet inte levererades i tid. Det fick bl.a. till följd att akterna över ställföreträdarskapen visserligen förvarades i nämndens lokaler men att handlingarna var packade i lådor och inte gick att komma åt.

Nämnden har ett system som bygger på att varje handläggare ansvarar för akter som motsvarar tre av månadens dagar, exempelvis dag 1, 2 och 3. Personalen har också specialiserat sig på olika områden. Tre personer är specialiserade på godmanskap för ensamkommande barn, en person har hand om information/IT, tre personer håller i rekrytering/utbildning och två personer utvecklar granskningsarbetet av årsräkningarna.

Verksamheten har arbetat mycket med att ta fram rutinbeskrivningar och har nu ca 20 processer beskrivna. Länsstyrelsen mottog ett exempel på rutinbeskrivning angående kontroll ställföreträdare.

Angående granskning av årsräkningar framfördes följande. Samtliga handläggare granskar årsräkningar. Årsräkningarna granskas i turordning utifrån ankomstdatum. Handläggarna granskar således inte årsräkningarna i sina egna ärenden. Information kring granskningen av årsräkningar och statistik om hur många årsräkningar som har granskats och hur många som är kvar att granska redovisas på nämndens hemsida.

INSPEKTIONSRAPPORT

Datum

2012-02-07

Beteckning

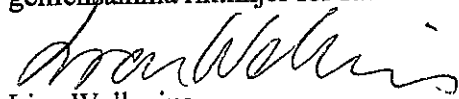
203-2011-25309

Målsättning är att samtliga årsräkningar ska vara granskade vid årsskiftet. Totalt kom det in omkring 1900 årsräkningar år 2011 (årsräkningar avseende år 2010) och ca 51 % av dessa hade granskats i slutet av september. Nämnden har under året även granskat 229 årsräkningar avseende år 2009. Nämnden ligger efter med granskningen, men arbetar systematiskt för att komma till rätta med det. I vissa kommuner har det funnits akter med årsräkningar från flera år bakåt i tiden som inte har granskats. I sådana akter granskas samtliga årsräkningar på en gång.

Nämnden har en ny årsräkning som ställföreträdarna kan fylla i direkt på hemsidan. Nämnden använder sig av en checklista vid granskningen. Länsstyrelsen mottog checklistan. Vid differenser m.m. kontaktas ställföreträdarna för att reda ut var felet är. I år kommer samtliga ställföreträdare att få en kopia på den granskade årsräkningen. Nästa år får ställföreträdarna lämna in två årsräkningar om de vill ha tillbaka den granskad. På fråga från Länsstyrelsen angående djupgranskning av årsräkningar framförde nämnden att de djupgranskar då de upptäcker något som inte stämmer vid granskningen. Nämnden avser att utveckla verksamheten successivt och diskuterar även hur de ska lägga upp granskningen av årsräkningar i framtiden.

Angående rekrytering av ställföreträdare framförde nämnden följande. Det finns gott om personer som är villiga att bli gode män för ensamkommande barn. Däremot är det färre personer som är villiga att ta "vanliga" godmanskap (11 kap 4 § FB) och förvaltarskap. De arbetar med rekrytering bl.a. genom att annonsera i kommunernas lokaltidningar. Nämnden rekryterar för närvarande mellan 5 och 10 nya ställföreträdare per vecka. Samtliga som rekryteras går igenom sedvanliga kontroller.

Angående samarbete med socialtjänsten framförde nämnden att de har regelbundna kontakter med socialtjänsten i samtliga kommuner. Idag har nämnden fem olika samarbeten, i framtiden skulle nämnden istället vilja ha gemensamma riktlinjer för samarbetet med alla kommuner.

Lisa Wellenius

Lotta Reimers

Bilaga:
granskade akter

Kopia till:
Södertörns överförmyndarnämnd
Kommunfullmäktige i Haninge, Botkyrka, Huddinge, Nynäshamn och Tyresö kommun
Kommunstyrelsen i Haninge, Botkyrka, Huddinge, Nynäshamn och Tyresö kommun